

Tvůrčí síla slitování

Původ materiálu

Tomáš Trusina

Pořadí v lekci

30

Téma

Tvůrčí síla slitování aneb porušení smlouvy — a co s tím dělat.

Cíle

- Děti zjistí, že jen Hospodinovo slitování může obnovit, co jsme my lidé svou vinou zkazili.
 - Děti zjistí, že Hospodinovo slitování dává novou odvahu i věrným svědkům.
 - Spíše mimochodem děti objeví, jak jsou řeči o „přísném a krutém“ bohu Starého zákona povrchní a nepřipadné.
-

30.1 Pro učitele

Biblický text: Ex 33 a 34,1–11

30.1.1 Výkladové poznámky

- **Slitování jako tvůrčí sebepřesažení Hospodinovo:** do Ex 32–34 se promítá prorocká kritika nevěry Izraele. Toto rozpoznání — ve vztahu k Hospodinu se chováme jak vynalézavá nevěrnice, ale v moci jeho slitování je nám dáno začít znova (např. Jr 3,1–10) — tu bylo nejspíš dříve než samotný příběh literárně a teologicky ztvárněný v Tóře. Na každý pád dává tomuto příběhu zvěstnou strukturu: vyvolený Lid jako lid smlouvy tuto smlouvu od začátku likvidačním způsobem porušuje. Zaslouží si trest, vyhnání, skoncování. Ale ještě je tu Hospodinovo slitování, které přemáhá zasloužený trest, odvrací jeho důsledky a vytváří nečekaný — a z hlediska porušení smlouvy nelogický — prostor k novému začátku.
- **Slitování (hebrejsky r-ch-m)** je výsostně božskou emocí, „lůnem“ (hebrejsky rechem), jež může počít něco nového, z hlediska dosavadních průšvihů zcela nečekaného.

- **Porušení smlouvy** je v pohledu biblického svědka naprosto zásadní provinění. Když Hospodin oznamuje Mojžíšovi, k čemu pod horou došlo (Ex 32,7n), říká doslova „zničil lid“, čímž se nerozumí především sebe (jak překládá ČEP, „vrhá se do zkázy“), ale spíš náš vztah, smlouvu. Tuto závažnost se proto pokoušíme přiblížit v motivaci obrazem svazku, který byl porušen, ještě než svatba skončila.
- **Jméno Hospodinovo** v tomto příběhu zní „Slituji se, nad kým se slituji“ (33,19). Kdo takto začíná Hospodinu věřit, vidí prostor pro novou budoucnost i tam, kde ji zatarasila vina a selhání, několikanásobně přesahující možnost nějak takové selhání z lidské strany ospravedlnit, natož napravit.
- **Mojžíšova odvaha** spočívá v tom, že právě takto Hospodinu věří a právě této „božské podstaty“ se opakovaně dovolává. Odvážně se vydává po cestě naznačené slitováním — přitom celou dobu dává v sázku sebe sama — pověst, víru ba i život. Jeho „smlouvání“ není kupeckou vychytralostí, ale spíš odvážným postupným ohledáváním neprošlapaného směru, k němuž slitování ukazuje.
- **Mojžíš jako přítel Hospodinův (33,11).** Mojžíš sám se tak necítí, ale pro nás je tak charakterizován — právě a jedině on totiž rozumí: Hospodinovým záměrem při cestě záchrany není jen vysvobození Izraele, ale i zjevení toho, kým je Hospodin, pro všechny „pohany“ (národy). Tímhle záměrem argumentuje a tím nakonec Hospodina „dostane“. Není to advokátská vychytralost ani náboženská demagogie, ale doklad toho, že rozumí Hospodinu a zároveň je ochoten v té věci sebe sama cele nasazovat. Katecheticky tento motiv umožňuje vyprávět příběh jednoduše z Mojžíšovy perspektivy. Proto ve vyprávění mluvíme o jeho smutku, očekávání a zápasu.
- **Místa (lokace) rozhovoru Mojžíše s Hospodinem** hrají důležitou roli. Vyjadřují jak odstup daný Hospodinovou svatostí, která se nesnese s lidským hříchem, tak i dar slitování a nezasloužené blízkosti (motiv Hospodinovy tváře). Je to nejprve *tábor* lidu (Mojžíš za selhávající prosí, když Hospodin nechce a nemůže být uprostřed nich), potom *stánek setkávání* (kde se Mojžíš stává vyvoleným prostředníkem, který se nepovyšuje, ale zůstává solidární se svým lidem) a nakonec vrchol *hory Sinaj*. V této nepřístupnosti Hospodin sám překvapuje a stvrzuje, kým je (jaké je jeho jméno): Bohem, jehož tajemnou nejvnitřnější podstatou je slitování. V tom je jeho sláva (Ex 34,1–9, zvl. v. 6). Proto právě na tomto místě je obnovena smlouva.
- **Obnova smlouvy (Ex 34,10–26):** smlouva je znovu uzavřena, se stejným záměrem jako předtím: cesta do zaslíbené země je volná. Izrael je na ni pozván, aby byl lidem zvláštním, který svou odlišností a jedinečností bude dosvědčovat jedinečnost Hospodina a jeho záměrů.

30.1.2 Úskalí

- **Forma textu**, plného rozhovorů a opakujiícího se dohadování, může vést na první pohled k domněnce, že Hospodinovo slitování je spíš důsledek Mojžíšova „ukecávání“ než přístup Bohu vlastní. *Forma rozhovoru* však odráží základní p^oesv^od^oení starozákonních sv^odk^o, že to, kým náš Bůh je, zjevuje a odhaluje právě v konkrétním vztahu mezi sebou a svým lidem v konkrétních zákrutách konkrétní cesty vysvobození. V této „nizkosti“ se dělá v Písmu ta „nejvyšší“ teologie spásy.
- **Odpuštění jako Boží řemeslo?** Mojžíš rozhodně nepočítá s tím, že „odpouštět je Boží řemeslo“ (jak to kdysi komentoval Voltaire). Ale když se kvůli selhání vlastního lidu ocitá ve slepé uličce a nemá Hospodinu co nabídnout, zkusí jakoby „naslepo“ vystřelit směrem k slitování a postupně odhaluje, že právě tudy vede cesta možnosti nového začátku.
- **„Popis“ vidění Boha:** Mojžíšova prosba „ukáž mi svou slávu“ není klasickou touhou uvidět Boha. Zjevení slávy potkává biblické svědky jako nenadálá blízkost závažnosti Božích věcí. I tak je to ovšem událost vyhrazená Hospodinu, na kterou nemá člověk nárok, natož aby si ji mohl narežirovat. Mojžíš posléze potkává jako slavné a závažné — obsah „jména Hospodin“ — zvěstování jeho slitování. (Podobně učedníci potkávají nenadále slávu Ježíšovu jako dar Otce na hoře proměnění). Tento motiv můžete rozvést jen se staršími dětmi, nebo přijde-li na něj řeč. Ve vyprávění můžete bod 4 přeskočit.
- **Role jen pro ty dva?** Aneb kde je v příběhu naše místo? Nemůžeme se ztotožnit s Mojžíšem. Povaha příběhu ukazuje, že ty nejzásadnější záležitosti slitování a záchrany se odehrávají „o nás bez nás“. Podobně pak zápasí o člověka i Ježíš na své cestě. Ale máme s hlubokou účastí sledovat jeho zápas a to, co se mezi ním a Hospodinem odehrává — a naučit se ve své víře, svých zápasech i selháních právě s tímhle počítat.

30.1.3 Odkazy

Deurloo, Karel: *Exodus a exil*. Benešov: Eman, 2007; *Dvakrát Jméno v Exodu*, str. 111–115.

Linden, Nico ter: *Povídá se... podle Tóry*. Benešov: Eman, 2015; kap. 66. *U mne je místo* (str. 249) a 67. *Nový poátek* (str. 252).

Prudký, Martin: *Hospodin, „bůh milostivý“ & Izrael, lid „z Boží milosti“*. *Teologie milosti ve Starém zákoně*. In: Karfíková, Lenka — Mrázek, Jiří [ed.]: *Milost podle Písma a starokresťanských autorů*.

30.2 Pro děti

30.2.1 Předškolní děti

Schovat se?

Můžete se dít ptát, co dělají, když provedou něco zlého, schovávají se? Mají strach? Pomůže to?

Můžete se třeba s nimi schovat pod deku... a říkat si, co asi teď s námi bude? Jak to dopadne? Vyřešili jsme teď problém? Můžeme pod dekou zůstat napořád?

Nakonec vyložte, že nejdůležitější je odpuštění. Ani před Pánem Bohem se neschováváme pod deku, ale prosíme o jeho odpuštění. Věříme, že nám ho dá. A tuhle víru máme z příběhu jako je ten dnešní o Mojžíšovi.

Zmačkaný papír

Nachystejte si dvě stejné čtvrtky papíru. Dětem ukažte jen jednu a tu zmačkejte do koule (děti s tím mohou začít a vy potom ještě přitvrdíte). Potom s dětmi zkuste papír narovnat a vyhladit. Zmačkaný papír nedokážeme vyrovnat úplně do hladka. Půjde na něj ještě něco namalovat?

Zeptejte se dětí, jak to teď udělat, kde se sehnat nový papír (tady není, obchod zavřený, má právě takový někdo sebou?)

Po chvíli napětí a bezradnosti je můžete překvapit tím, že ho odněkud vylovíte.

Vysvětlete, že podobně je to s Božím odpuštěním: to, co my ve vztahu k Pánu Bohu zmuchlali a učinili nepoužitelným, Bůh svým odpuštěním vytváří znovu.

(Máte-li k dispozici velkou Bibli, můžete papír schovat do ní a potom jeho „zjevení“ komentovat slovy: nejdůležitější příběhy bible vyprávějí právě o odpuštění.)

Ve vyprávění pokračujte podle osnovy:

1. Izraelci si vyrobili zlatého býka. Jásají kolem něj, tančí a volají: Hurá, konečně máme pořádného Boha! Ten nás vyvedl z otroctví v Egyptě a dovede do zaslíbené země.
2. Jenom Mojžíšovi je jasné: teď se stala ta nejhorší věc! Zničili jsme celý příběh o vysvobození! Zasloužíme si jedině potrestat.

3. Mojžíš se ale odvážil doufat: Bůh nám může odpustit. Co my jsme úplně zkazili tím zlatým býčkem, on sám snad může napravit. A prosí: Hospodine odpusť nám! Slituj se nad námi! A ujmí se nás a ved' nás do zaslíbené země! Jenom ty můžeš odpustit! Jenom ty nás můžeš dovést, kam jsi slíbil! *(Zde můžete připomenout akci se zmaňkaným a darovaným listým papírem.)*
4. Hospodin Mojžíšovi odpověděl: To se mi líbí, Mojžíši, že doufáš v mé odpuštění a slitování. A mně je opravdu líto, že by to mělo kvůli tomu zlatému býčkovi skončit. Odpustím vám. Nachystej si nové kamenné desky a já s vámi znova uzavřu smlouvu. Chci být váš Bůh. Naše společná cesta do zaslíbené země bude pokračovat dál.

Pomůcky: Deky (na schovávání); čisté čtvrtky papíru; velká bible; obrázek s deskami desatera (Flanelograf SZ).

30.2.2 Mladší školní děti

Motivace na téma porušení smlouvy — a co se s tím dá dělat...

Už jste byli na svatbě? Co se vám na ní hodně líbilo? Pamatujete si, co říkal ženich nevěstě a co nevěsta ženichovi? Udělalo to radost? Kdo plakal dojetím?

A teď si představte, že rovnou ze svatby by ženich nebo nevěsta utekli za někým jiným — milencem či milenkou... Co by asi zrazený ženich či zrazená nevěsta udělali?

Nechte děti, ať se do situace vžijí — a vymýšlejí „tresty“..., odplaty. Děti mají živelný smysl pro spravedlnost, a většinou se do toho rády pustí. Pak se jich zeptejte, jestli by měl někdo chuť takto poničený vztah napravovat..., popř. jestli se s tím vůbec dá něco dělat.

1 Mojžíš zjišťuje, že příběh Izraele je v troskách

Mojžíšovi bylo hrozně. Nevěděl, má-li brečet nebo zuřit. Došlo vůbec jeho lidu, co to udělali za hrůzu, když prohlásili za svého boha zlatého býčka? Došlo jim, jak strašně urazili Hospodina? Vždyť to je, jak kdyby nevěsta ještě během svatby utekla od svého manžela za nějakým přihlouplým hezounkem, který jde zrovna okolo! Tohle oni, vyvolený a milovaný Hospodinův lid, vypiplávaný na cestě vysvobození, teď udělali Hospodinu. Takhle moc — a takhle hloupě porušili svazek se svým Bohem.

Mojžíšovi bylo jasné, tohle nedokážeme napravit sami. A tak dal v sázku svou kůži i své postavení: „Jestli to chceš s námi skončit, nepočítej ani se mnou, Pane Bože. Bud' půjdu já spolu s lidem, který jsi tak nádherně vysvobodil z toho hrozného otroctví. Ale jestli nechceš ten lid, který tě teď — tím zlatým býčkem — tak zradil a naštvál — nepočítej ani se mnou. Vyber si.“

2 Mojžíš sází na slitování

Z Mojžíše mluví veliká odvaha, skoro drzost. Ale není to drzost rozmazleného spratka. Je to odvaha muže, který toho sám hodně zažil. Sám kdysi, ještě v Egyptě, marně a neúspěšně zápasil o svobodu pro své bratry. A když tu svobodu teď dostali, věří — ten Bůh, který nám ji dal to není nelítostný soudce. V něm musí být něco víc. Láska a slitování, jako když se matka slitovává nad svým neposlušným dítětem. I když na tu lásku ani trochu nemáme nárok — protože jsme národ hloupých modlářů — já na ni teď všechno vsadím. To je naše jediná šance.

Hospodin ho ale v té chvíli zpražil: „Dobrá, Mojžíši, budu dál pokračovat v tomhle příběhu. Půjdete dál do zaslíbené země. Ale já už s vámi jít nemůžu. Vždyť jste jak přihlouplá děcka, která jen provokují, vymýšlejí nesmysly. A nebo jak nevěsta, která jen přemýšlí, jak podrazit svého milujícího manžela.“

Za chvíli zas tvůj lid vyvede nějaký průšvih, a já bych je musel zaslouženě všechny potrestat. Radši jděte sami, pošlu s vámi nějakého toho anděla Páně. Zkrátka, dáme si od sebe na chvíli pokoj. Už se nebude zpívat ‚vzpomeň jen, že cestou oheň plál‘. Vždyť tu vaši špínu a nevěru by můj svatý oheň musel spálit!“

3 Stánek setkávání aneb rozhovor pokračuje

Mojžíš tedy kousek od tábořiště vyvoleného lidu nechal postavit stánek setkávání. Sloup ohnivý a oblakový, to zvláštní znamení, že Hospodin jde před námi — se teď objevoval pouze tam. A Mojžíš tam pokračoval ve svém odvážném rozhovoru.

„Když jsi mne kdysi volal, abych tvůj lid vyvedl z Egypta, vůbec se mi nechtělo. Slíbil jsi tehdy — já budu s tebou. A tuhle blízkost poznáte právě na cestě vysvobození.“

Teď mám, Hospodine trochu podezření, že dál se moc nechce tobě. Ano, provedli jsme hroznou věc. Ale jít dál bez tebe, bez tvé blízkosti, to nejde. To raději zůstaneme tady. Ale já věřím, že tvé slitování je silnější než trest, který si zasloužíme — i než průšvihy, které ještě na té cestě do zaslíbené země vyrobíme.

Jenže, jak jinak to slitování poznáme, než že se vydáš na další cestu uprostřed nás? A jak jinak to poznají všichni ti pohani, že jsi Bůh plný slitování, když ty sám se s námi na další cestu nevydáš?“

„Máš pravdu, Mojžíši, a moc rád jsem to od tebe slyšel, odpověděl Hospodin. Jdu s vámi. A ještě poznáš, že k slitování mám daleko blíž než k spravedlivému odplácení a trestání.“

4 U mne je místo

A tehdy se Mojžíš odvážil něčeho, čeho se před ním nikdo neodvážil, a pokud ano, nedopadlo to nikdy dobře:

„Hospodine, dej mi spatřit svou slávu. Ukaž mi, že to moje nejasné tušení, jaký jsi, je doopravdická pravda. Vezmi mne ze světa lidí — do své blízkosti. Ukaž mi, že to, v co doufám v nejtajnějších záhybech svého srdce, doopravdy platí. Ukaž mi svou slávu...“

Tohle je příliš. Na to žádný člověk nemá nárok, ani Mojžíš. A přece jako by v té chvíli přeběhl po Boží tváři úsměv.

Jako by se ta modlitba Hospodinu líbila — a on ji chtěl vyslyšet.

„Víš, Mojžíši, tohle nejde. Určitě ne tak, jak ty si to představuješ a přeješ. Ale — u mne je přece místo. Skryji tě já sám, do skalní rozsedliny, — a až budu přecházet okolo, zakryji tě já sám svou rukou, aby tě nesežehla má sláva a svatost.“

U Hospodina je místo, slyší Mojžíš, a to je pro něj nejdůležitější. Když doufal — to, co jsme sami zničili, přece jen může být nějak napraveno — nebyly to jen jeho marné představy. Jeho důvěra, že Bůh je slitovný a milosrdný, má opodstatnění. Mají místo v Božím srdci. Nejen on, ale spolu s ním i jeho lid.

5 Hospodin je Bůh plný slitování! Hurá!

Časně ráno pak Mojžíš vystoupil na horu. Nesl nové kamenné desky. Hospodin tam byl s ním. Jinak, než si to Mojžíš přál. Místo toho, aby uviděl — uslyšel, kdo Hospodin opravdu je: „Smilovávám se, nad kým smilovávám, a slitovávám nad kým slitovávám!!!“ uslyšel Mojžíš, a bylo to to nejdůležitější. Hospodin je Bůh plný slitování! Mají novou šanci. Tudy vede cesta dál — cesta z jejich veliké viny a nevěry! Cesta do zaslíbené země! Hurá!

6 Zvláštní lid!

A tehdy obnovil Hospodin svou smlouvu se svým lidem.

„Budu vám věrný, budu váš Bůh, přivedu vás do zaslíbené země. Všechny nepřátele zaženu na útěk. A vy koukejte, ať vždy zůstáváte mým lidem.“

Mojžíš dostal tehdy nové desky s deseti Hospodinovými slovy. A největší radost měl z toho úžasného daru: Bůh je nám věrný, i když my jsme mu nevěrní a kazíme to!

Upozornění: Pokud vám bod 4 není jasný nebo potřebujete vyprávění zkrátit, můžete klidně přejít z bodu 3 do bodu 5.

30.2.3 Starší školní děti

30.2.3.1 Práce s písní Odpust'

Zazpívejte s dětmi píseň Odpust'. Ptejte se: Je vám tahle prosba blízká? Proč ji potřebujete říkat? Kde se bere autorova (a naše) důvěra, že k našemu Pánu můžeme volat „odpust'“?

Při rozhovoru pozorně navazujte na témata, s nimiž budou pokračovat účastníci skupiny. Na závěr otevřete dnešní příběh jako jeden ze základních zdrojů důvěry, že Hospodina můžeme prosit o odpuštění — vždy víme o jeho slitování.

Pomůcky Píseň Odpusť (EZD 688, SV 233), popř. flipchart, na který budete zapisovat náměty dětí.

30.2.3.2 Výstup na „horu slávy a slitování“

Pjdeme s dětmi jakoby po stopách Mojžíšovy cesty. Zjistíte předem, zda děti mají alespoň trochu představu, jak skončil příběh o zlatém býkovi. Pak můžete navázat — jdeme po stopách dalších Mojžíšových kroků. Pakliže děti příběh neznají, nebyly naposledy v neděli, nic jim nevysvětľujte, seznámení s příběhem nechejte na závěr.

Předem musíte nachystat tři stanoviště, jimiž budeme děti provádět. Nemáte-li dostatek prostoru, nachystejte si např. tři „obrazy“ — na stělu, na židli, na flanelograf, flipchart atp. Přecházejte od jednoho k druhému. Nechejte je však zpočátku zakryté, aby děti neviděly předem pokračování.

Pozor: aktivita konfrontuje lidské představy o Boží vzdálenosti, lidské vině a selhání s poselstvím příběhu, který setkání s tajemstvím slitovného Boha vtahuje doprostřed děsivého lidského provinění! Dávejte pozor, aby příběh nevyzněl tak, že slitování Hospodinovo zůstává kdesi „nahore na hoře“ a my se svými problémy dole!

Ležení u rozbité modly

Zde můžete seskupit různé obrazy důsledků lidské viny: rozbité vztahy (pláč, neštěstí), rozbité domovy (obrazy války) atp. Můžete se dětí zeptat, co tuhle zkázu způsobilo. Případně

co „rozbitého“ by sem podle svých zkušeností přidaly samy? Pozorně vše proberte. Je-li to ve skupině vhodné, mluvte i o tom, co z těchto důsledků lidského provinění dokážeme sami napravit a co zůstane poničené a zraněné dál. Pokud děti už příběh o zlaté modle slyšely, můžete na situaci ilustrovat: takhle naše modlářství rozbíjí vztah k Bohu.

Je takovým místům podle lidského přesvědčení Hospodin blízko, nebo daleko? *(Můžete upozornit, že mnozí si myslí, že daleko, protože Bůh k sobě zlé věci a činy a jejich důsledky přece nikdy nepustí, nebo se od nich odvrací.)*

Stánek setkávání

(Pozn: použijte obraz stánku, látku přehozenou přes židli apod. Musí být prostorově zřetelně oddělen od předchozího stanoviště. Při vstupu se můžete zeptat, zda jsou „hodny vstoupit“, zda jsou „isté“.)

Stánek setkávání stojí stranou toho, co jsme potkali před chvílí. Je to místo, kde se zástupce lidí setkává s Bohem.

Bůh je nám tu tedy blízko — ale kde zůstalo všechno to rozbité, co lidé způsobili?

Mohou sem vstoupit i ti, kdo způsobili tu spoušť na předchozím stanovišti?

Stojí o ně Bůh?

(Nechte zatím otevřenou otázku Božího odpuštění. Spíše dejte situaci na tomto stanovišti vyznít tak, že podle obvyklé lidské představy nechce mít Bůh s lidskou vinou a jejími důsledky nic společného. A nebo za něj prostě trestá.)

Hora slávy Hospodinovy

(Toto stanoviště by nejlépe mělo být úplně odděleno od předchozích dvou. Pokud to dovolí prostor, klidně někde „výš“ — vzhůru kostela, blízká vyvýšenina atp. Na tomto místě chceme zpřítomnit motivy blízkosti slávy, a především blízkost „jména Hospodinova“ jako blízkost slitování.)

Dojděte na stanoviště. Zde by měl být ukryt svitek s nápisem „Mojžíšův odkaz“. *(Děti ho mohou hledat, ne však dlouho, měl by být k nalezení.)* Seřadíme děti do kruhu a předčítáme ze svitku.

Hospodin zvolal: „Já jsem Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý a věrný.“ *(Pauza.)*

„Byl jsem Hospodin.“ *(Pauza.)*

„Budu Hospodin.“ *(Pauza.)*

„U mě je odpuštění.“ *(Pauza.)*

Ještě že to takhle stojí v Bibli, sami bychom to nikdy nesměli vyslovit! ! — pravil jeden rabín, omráčený radostí a plný niterné vděčnosti: díky za Boží milosrdenství, díky za nový počátek!

2

Pak se děti zeptejte: Můžeme Boha, který se takto dává poznat, pozvat také na první stanoviště, plné důsledků lidské viny? Co s nimi udělá?

Vysvětlete dětem: Když Mojžíš dokončil tuto cestu — Hospodin tu s ním obnovil smlouvu — a ujistil ho, že jako slitovný a věrný Bůh půjde se svým lidem do zaslíbené země a daruje jim ji.

Znovu v ležení

(Nejpozději v této chvíli se vracíme na první stanoviště? a jeho „situaci“ necháváme nasvítit „slovem z hory“.)

Vraťte se s dětmi na první stanoviště. Znovu přečtěte slova svitku. Děti mohou s vámi zopakovat rabínovu užaslou odpověď: Ještě že to takhle stojí v Bibli, sami bychom to nikdy nesměli vyslovit!

(Můžeme tu zazpívat refrén písně: Před tvou tvář, Pane, nemám vůbec nic. Jen tvé slovo dané „Jdi a nehřeš víc.“)

Pomůcky: Fotografie; deka, plátno či obrázek stánku; píseň *Před tvou tvář, Pane* (SV 276).

30.2.4 Přesah

S malými dětmi můžete hrát variantu hry na schovávanou:

- Schováváme se před trestem...
- Máme „nárok“ na odpuštění?
- Čekáme se strachem, co bude, nebo doufáme v milost?
- Kdy slavíme v kostele slavnost Božího slitování a obnovy smlouvy? Kdo za tuhle obnovu ručí svým životem (tj. prolitou krví)? (Upozorněte děti, že večere Páně pravidelně vysluhovaná, je znamením Božího slitování a obnovy smlouvy i pro nás. Pokud jste absolvovali aktivitu 30.2.3.2 *Výstup na „horu slávy a slitování“*, můžete hovořit i tom, je-li spíš událostí ze stanoviště *Hora slávy Hospodinovy* nebo *Ležení u rozbité modly*.)

Biblické souvislosti slitování

- Už jste slyšeli někoho říkat, že ve starozákonních příbězích je Bůh přísný, a odpouští až Ježíš? Myslíte, že takový člověk rozumí dobře dnešnímu příběhu?
- Můžete děti nechat, ať si vzpomenou, kdy všude Hospodinovo slitování umožní začít znova a tvoří něco, co lidé neměli šanci čekat: odpuštění Davidova hříchu (2Sa 11, Ž 51), odpuštění hříchu Ninive (kde se Jonášovi nelíbí, že Hospodin je slitovný a mnohého milosrdenství, 4,2). Můžete upozornit, že biblický oblouk Hospodinova slitování se klene od Sínaje až po slitování Samařana, který pomohl zbitému Judejci (Lk 10,27)

Nepodmíněnost a riskantnost slitování

- Je slitování a odpouštění Boží řemeslo — Boží odvaha — nezasloužený dar?
 - Zajistil si Hospodin slitováním, že mu bude jeho lid napříště věrný?
 - Není odpuštění a slitování příliš riskantní nebo dokonce neodpovědný čin?
-

30.3 Liturgie

30.3.1 Písně

Ohe? plál (SV 234 nebo táborová úprava — viz <http://goo.gl/G2HzLn>); *Odpus?* (SV 233, EZD 688); *P?ed tvou tvá?í, Pane* (SV 276); *Ó, Bože, hojný v milosrdenství* (EZ 51 [v. 1 a 4]); *Tvá, Pane, láska* (EZ 635); *Spolu lámejme chléb* (SV 305)

30.3.2 Biblický text k zapamatování

Dal poznat své cesty Mojžíšovi, synům Izraele svoje skutky. Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný; nepovede pořád spory, nebude se hněvat věčně. (Ž 103,7nn)

30.3.3 Rituál

Volný jsem, volný jsem, Bohu díky, volný jsem.

30.3.4 Okénko do bohoslužeb

Pokud oslovujete děti v rámci bohoslužeb (a chcete příp. na něco podstatného upozornit i dospělé), použijte nejspíše motivaci před příběhem pro mladší školní věk.

30.3.5 Modlitba

Když dovyprávíte příběh či skončíte aktivitu, můžete se děti zeptat: Za co nás dnešní příběh, dnešní práce s biblickým poselstvím učí Pánu Bohu děkovat? A za jaké lidi a jaké problémy prosit?

Děti navrhnou a vy z návrhů sestavíte modlitbu, kterou přednesete. (Nebojte se užívat formulací, jak je děti navrhnou, popř. je jen maličko upravit, i když vám připadají málo „modlitby hodné“.)

Neměla by chybět témata:

- dík za Hospodinovo milosrdenství, které přesahuje obzory sboru/církve;
- dík za odvalu víry, kterou prokázal Mojžíš;
- prosba za ty, kdo nevědí, že Bůh je plný slitování;
- prosba za ty, kdo potřebují odpustit (patříme k nim také?).

Můžete také užít vybraných veršů z Žalmu 103 (ilustruje radost rabína, citovaného v aktivitě 30.2.3.2 *Výstup na „horu slávy a slitování“*):

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu!

On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje,

vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním.

Dal poznat své cesty Mojžíšovi, synům Izraele svoje skutky.

Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný;

nepovede pořád spory, nebude se hněvat věčně.

¹ Viz též http://www.etf.cuni.cz/~prudky/pdf/Prudky-2004-Teol_milosti_SZ.pdf

² Citát je z knihy *Povídá se... podle Tóry* Nico ter Lindena, kap. 67 *Nový po?átek*, str. 252.

Máte-li knihu k dispozici, přečtete si kapitoly 66 a 67.

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejedeme sami I \(Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 33](#)

Exodus 34,1–11